

**vakblad voor
informatieprofessionals**

Help, de AVG!
Worstelen met
nieuwe privacywet

Deepfakes
Hoe nepvideo's
te ontmaskeren

Brexit en bibliotheken
'Het zijn bizarre tijden'

VOGIN-IP-lezing
Een terugblik

2019 | 04

BLOCKCHAIN: NOG GEEN GAME CHANGER

COLOFON

IP is samen met Informatie-Professional.nl het onafhankelijke platform voor de informatiespecialist van vandaag en morgen. De lezers werken in de informatie-, bibliotheek-, archief- en erfgoedwereld.

ISSN: 1385-5328

IP is een uitgave (23ste jaargang) van Uitgeverij IP
Charlotte van Pallandtlaan 18
2772 TR Voorburg
tel. 06-44 09 19 85
www.informatieprofessional.nl

redactieadres

IP, Charlotte van Pallandtlaan 18,
2772 TR Voorburg,
tel. 06-44 09 19 85,
e-mail redactie@informatie-
professional.nl.

redactie

Maarten Brinkerink, Wilbert
Helmus, Frank Huysmans, Dafne
Jansen, Vincent M.A. Janssen,
Evelien de Jonge, Stefan Jongen,
Leen Liefsoens, Ronald de Nijs
(eindredacteur), Matthijs van
Otegem, Mirjam Raaphorst,
Vincent Robijn, Eric Sieverts,
Sjors de Valk en Daniël de Vette.

vormgeving

Eric van den Berg,
egfvdberg@upcmail.nl,
Tom van Staveren,
graphicisland@upcmail.nl.

medewerkers aan dit nummer

Jos Damen, Rob Feenstra,
Marja Kingma, Martijn Kleppe,
Edwin Klijn, Ursula Oberst,
Erik Saaman, Raymond Snijders
en Ton van Vlimmeren

abbonementen

Voor abonnementsprijzen
en andere informatie zie
InformatieProfessional.nl.

advertentieverkoop

Voor informatie over adverteren in
blad of op de site:
Rajin Roopram, e-mail
rajin.roopram@kbenp.nl,
tel. 06-15201724.

Het verlenen van toestemming tot
publicatie in dit tijdschrift strekt
zich tevens uit tot het
in enigerlei vorm elektronisch
beschikbaar stellen.

INHOUD

08

De getemde (deep)fakes

Deepfakes dragen
bij aan de steeds
grotere stroom
aan nepnieuws.
Hier ligt werk voor
factcheckers.

Rob Feenstra

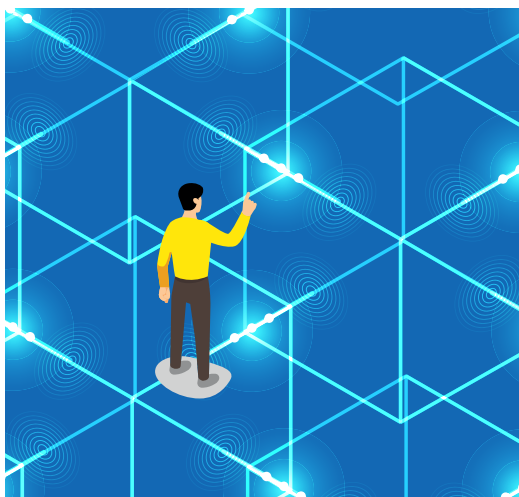

12

Blockchain nog geen game changer

Hoe staat het er nu voor met blockchain?
En wat betekent dit voor de
informatiesector? Een update.

Sjors de Valk

16

Interview R&D-hoofd Amit Gal

De Israëlische Amit
Gal werkt sinds
eind 2018 als
hoofd R&D bij de
TU Delft Library.
In een interview
vertelt hij wat zijn
plannen zijn.

Dafne Jansen

20

Eén jaar AVG

Een jaar na de invoering van de AVG blijken
er nog veel vragen te zijn over de verwerking
en bescherming van persoonsgegevens.
Waar zitten de pijnpunten?

Raymond Snijders

RUBRIEKEN

04

**Foto
van de maand**
Google-stad

06

Q&A
Marco Jansen

06

IP Lingo
JOMO

10

Bespreking
De Bibliotheek

BLOCKCHAIN

Hoe gaat het met blockchain, de ooit als 'disruptief' bestempelde technologie? IP-redacteur Sjors de Valk dook in de wereld van 'gedistribueerde databases' en zette – op een begrijpelijke manier – verschillende toepassingen van blockchain in de informatiesector op een rij.

Nog meer techniek: het TRIADO-project. Edwin Klijn vertelt over dit project waarin de mogelijkheden worden onderzocht om (handgeschreven) archiefmateriaal digitaal te ontsluiten met verschillende soorten software.

In deze editie van IP ook aandacht voor de VOGIN-IP-lezing van 21 maart jl. IP-redacteur Vincent Janssen doet verslag. Bovendien kreeg hij de kans om keynotespreker Eliot Higgins (Bellingcat) te spreken over zijn plannen om in Nederland een kantoor te openen.

Verder blikken we terug op één jaar AVG. Wat is nou precies de wet Algemene Verordening Gegevensbescherming? Hoe gaan bibliotheken, archieven en erfgoedinstellingen in ons land hiermee om? Er blijken nog vele vragen te zijn.

Ten slotte een kijkje over de grens: Marja Kingma bericht vanuit Londen over de mogelijke gevolgen van de Brexit voor bibliotheken. En mocht je op zoek zijn naar een kijktip voor vanavond, lees dan zeker de bespreking over de VPRO-documentaire *De Bibliotheek*. <

REDACTIONEEL | Mirjam Raaphorst

24

TRIADO-project

Het project Tribunaalarchieven als Digitale Onderzoeksfaciliteit (TRIADO) onderzoekt de mogelijkheden om het Centraal Archief Bijzondere Rechtspleging te ontsluiten. Er worden flinke stappen gemaakt.

Edwin Klijn

36

Bibliotheken & Brexit

Hoe bereid je je als Britse bibliotheek voor op de Brexit? Vanuit Londen doet Marja Kingma verslag.

Marja Kingma

27

VOGIN-IP-lezing 2019

Het thema 'zoeken en vinden' dekte dit jaar niet de lading van de VOGIN-IP-lezing. 'Er is een werkwoord bij gekomen: checken.'

Vincent M.A. Janssen

11

Wisselcolumn

Gedraag je!

34

KB Onderzoekskroniek

Bouw verhalen met linked data

35

Werk

Migiza
Victoriashoop

37

Case

Wikidata
in de
bibliotheek

38

Lifehacking

Teksthulpen

39

Column

Iets met
communicatie

Sjors de Valk

Redacteur van IP en zelfstandig
informatiespecialist op het
gebied van erfgoed en IT

BLOCKCHAIN: NOG GEEN GAME CHANGER

Is het een disruptieve technologie die de wereld zal veranderen? Of is het een geldverslindende hype? Zelden lopen de meningen zo uiteen als bij blockchain. Maar hoe staat het er nu voor met de technologie? En wat betekent dit voor de informatiesector? Een stand van zaken.

Om te beginnen bij het begin: wat is blockchain nog maar? Het is een database waarin je informatie vastlegt met de nauwkeurigheid van een grootboek. Dat kan om allerlei informatie gaan: blockchain is neutraal. Je kunt er bijvoorbeeld financiële of medische informatie in onderbrengen of documentaire of museale informatie, geheel afhankelijk van het type blockchain. Want voor de goede orde: er is niet één blockchain; *de Blockchain* – met hoofdletter – bestaat niet. Het bekendste voorbeeld is Bitcoin, een blockchain voor het bijhouden van transacties van *cryptocurrencies*, digitale valuta. Maar er zijn ook blockchains voor het opslaan van bestanden of voor het registreren van intellectueel eigendom.

Blockchain is dus een database. *Big deal*, zou je zeggen – daar zijn er ettelijke van. Wat maakt blockchain nu zo bijzonder (en mensen zo enthousiast)?

Gedistribueerd

In de eerste plaats is blockchain een gedistribueerde database, een database die op verschillende locaties wordt onderhouden door een netwerk van samenwerkende computers. Iedereen kan de blockchain-software installeren en zo een onderdeel – een *node* – worden van dit netwerk. Dat maakt blockchain weerbaar. Vergelijk dit met LinkedIn: als het bedrijf ermee stopt, dan is de informatie op het platform verdwenen. In een blockchain, daarentegen, zijn er altijd andere nodes die de informatie ook hebben. Elke node heeft een kopie van dezelfde informatie; de nodes syn-

chroniseren met elkaar om de informatie actueel te houden.

Gedeeld

In de tweede plaats is blockchain een gedeelde database waarvan niemand eigenaar is – of, zo je wilt, iedereen eigenaar is. Iedereen kan informatie toevoegen zonder afhankelijk te zijn van een centrale autoriteit of regulerende toezichthouder. Vergelijk dit met YouTube: je kunt er zoveel video's uploaden als je wilt, maar je bent niet de eigenaar van de database; YouTube bepaalt wat wel en niet toegestaan is.

Toch kun je niet zomaar informatie opslaan in een blockchain – er gelden regels die ervoor zorgen dat de database op orde blijft. Nieuwe informatie wordt dan ook eerst gevalideerd. Dit doen de nodes in het netwerk zelf; er is immers geen eigenaar die dit zou kunnen doen. Als de nodes consensus bereiken over de geldigheid van de nieuwe informatie, dan wordt deze geaccepteerd.

Onveranderlijk

In de derde plaats is informatie in een blockchain onveranderlijk. Eenmaal toegevoegd kan het niet bijgewerkt of verwijderd worden. Dit maakt informatie betrouwbaar. Vergelijk dit met Twitter: de onstuimige *tweet* die je gisteren verstuurde, kun je vandaag weggooien – en je geschiedenis is herschreven. Dat is onmogelijk met blockchain – je kunt je sporen niet wissen. Heb je per abuis foutieve informatie in een blockchain opgeslagen? Je kunt de juiste informatie alsnog opslaan, als een soort addendum. Evengoed blijft je oorspronkelijke informatie behouden.

Openbaar

In de vierde en laatste plaats is blockchain een openbare database waar iedereen inzage in heeft. Dat maakt informatie transparant en verifieerbaar: je kunt nagaan of het bestaat en zo ja, wanneer en door wie het was toegevoegd. En dat maakt informatie bewijsbaar: als het bestaat, kan niemand dat vervolgens betwisten of ontkennen. Vergelijk dit met Facebook: het bedrijf kan *posts* modereren zonder dat je kunt achterhalen wat hun oorspronkelijke inhoud was; je hebt geen toegang tot de revisies ervan.

Nodig?

Deze eigenschappen maken blockchain zeer interessant. Maar wanneer heb je het nodig? Met de deur in huis: eigenlijk helemaal niet. De fraaie technologie ten spijt, de afgelopen jaren is duidelijk geworden dat de situaties waarin je behoefte hebt aan een gedistribueerde, gedeelde, onveranderlijke, openbare database op de vingers van één hand te tellen zijn. Welke situaties dat zijn? Vier vragen om dat scherp te maken.

Deel je informatie met andere partijen? Stel, je organisatie is een bibliotheek die een database heeft voor het bijhouden van uitleningen. Wil of moet je deze informatie beschikbaarstellen aan andere organisaties, om welke reden ook? Indien nee, gebruik dan geen blockchain – je informatie is voor eigen, intern gebruik, terwijl blockchain alleen nuttig is als je samenwerkt met anderen, in een keten of in een netwerk.

Moet je informatie onomstotelijk vastleggen? Stel, je organisatie stelt informa-

‘De
Blockchain
– met
hoofdletter –
bestaat
niet’

Nieuwsgierig naar de rest?

Bestel gratis
een proefnummer van

IP | vakblad voor
informatieprofessionals

Stuur een mail naar
administratie@informatieprofessional.nl
ovv 'proefnummer'

*
Zolang
de voorraad
strekt